

Nr B188

Av herr **Löfgren m. fl.**, med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 5, 8 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 151 framlägges förslag om höjning av inom patent- och registreringsverket gällande avgifter för patent. Höjningarna är mycket betydande, i runt tal omkring 50 %. En sådan höjning är givetvis på sitt sätt att beklaga ur uppfinnarnas och näringslivets synpunkt, allra helst som avsevärda höjningar skett så sent som 1953.

Betydande höjningar av patentavgifterna kan tyvärr ej undgås, eftersom det alltjämt bör förutsättas, att patentverket i princip skall vara självförsörjande, och nuvarande avgifter leder till betydande underskott för verket.

Vid fastställandet av höjda avgifter för ernående av balans mellan inkomster och kostnader för verket måste det givetvis förutsättas, att alla möjligheter till kostnadsbesparande effektivisering av verkets handläggning av patentärendena med kraft genomföres. Vad som i detta avseende kan göras genom framtida nordiskt samarbete och interna rationaliseringsåtgärder inom verket bör enligt vår uppfattning i första hand leda till en snabbare behandling av patentärendena och torde ej inom rimlig tid påverka avgifterna nedåt, även om på längre sikt sådan möjlighet ej får uteslutas, då avgifterna nu måste kraftigt höjas.

I detta sammanhang måste kraftigt påtalas den betydande arbetsbalans, som råder inom det svenska patentverket. Mot en årlig frekvens av ca 12 000 nya patentansökningar svarar en betydligt lägre årlig slutbehandling, och antalet f. n. under behandling varande ansökningar torde i varje fall närma sig ett antal av 40 000. Genomsnittstiden för behandlingen av en patentansökan ökar således ständigt och torde nu överstiga 4 år, vilket innebär, att många ytterst värdefulla uppfinningar leder till patent först sedan en betydande del av skyddstiden gått till ända. Detta förhållande måste ur näringslivets synpunkt betraktas såsom synnerligen allvarligt. Ökade inkomster för patentverket är redan av denna anledning nödvändiga, och verket måste ges rätt till en betydande ökning av antalet granskare utöver vad som redan skett. Härvid bör det enligt vår mening också allvarligt övervägas, huruvida icke avsteg kan och bör göras från kravet på civilingenjörs kompetens för granskare, eftersom många uppgifter säkerligen kunde utföras av ingenjörer med lägre examina än civilingenjörs.

Omdömet om det svenska patentverkets sätt att ur tidssynpunkt handlägga patentärendena har mer och mer blivit sådant, att man allmänt inom uppfinnare- och företagskretsar frågar sig om det lönar sig att söka svenska patent, då det tar så lång tid att få en ansökan behandlad. Vid jämförelser med behandlingstiden vid andra länders patentverk är det fara för att Sverige kommer i ett ofördelaktigt läge såsom ett ur industriell synpunkt progressivt industriland.

Som ovan nämnts är vi helt införstådda med att betydande höjning av patentavgifterna är ofrånkomlig. Däremot borde avvägningen av avgifternas höjning och fördelning enligt vår uppfattning vara i viss mån annorlunda än den av Kungl. Maj:t föreslagna.

1. Ansökningsavgiften

Denna avgift var fram till den 1/7 1953 kr. 50:—. Vid angiven tidpunkt höjdes den till kr. 100:—. Patentverket har föreslagit en höjning till kr. 150:—, men Kungl. Maj:t föreslår kr. 200:—. Jämfört med vad som gällt till den 1/7 1953 innebär Kungl. Maj:ts förslag en höjning med 300 %, och i jämförelse med vad som nu gäller är den föreslagna höjningen 100 % högre.

Som jämförelse kan nämnas, att motsvarande avgift i Danmark är D. Kr. 100:— (= ca sv. kr. 75:—), och i Norge N. Kr. 100:— (= ca sv. kr. 73:—). I Förbundsrepubliken Tyskland är motsvarande avgift DM 50:— eller ca sv. kr. 62:—.

Som i propositionen av departementschefen redovisats har den grundsatzen hittills gällt, att patentårsavgifterna skall täcka större delen av kostnaderna för patentverkets granskningskostnader. Det anföres vidare att patentverkets förslag bygger på denna princip och att i remissvaren någon egentlig anmärkning häremot ej riktats. Handelskammaren i Gävle har redovisat farhågor för att en ny kraftig stegring av ansökningsavgiften kan komma att menligt påverka intresset att söka patent och föreslår en höjning av endast kr. 25:— till kr. 125:—. Vi delar de anförda farhågorna, men av praktiskt ekonomiska skäl föreslår vi att ansökningsavgiften höjes till kr. 150:— i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna kr. 200:—.

2. Årsavgifterna

Denna del av avgifterna är den för patentverket största inkomstkällan. Vid bedömandet av höjningarnas storlek och avvägning mellan de olika skyddsåren bör dels beaktas att det genomsnittligt tar minst 4 år för behandling av patentansökningar och dels att patentens värde i allmänhet torde vara ringa under de första åren. Det är därför skäligt att årsavgift utgår först fr. o. m. femte året, som Kungl. Maj:t föreslår, men även efter denna tid bör höjningen ej vara så stor som av Kungl. Maj:t föreslås.

Förutom ovannämnda skäl för mindre höjning av årsavgiften under de

tidigare åren bör ihåggkommas, att vi i Sverige saknar skyddsformer för enklare uppfinningar med kortare skyddstid och lägre avgifter, som finnes exempelvis i Tyskland, s. k. Gebrauchsmuster. Många enklare uppfinningar, som nu måste givas plats inom patentets skyddsform, skulle ha kunnat inrymmas inom ett sådant enklare skydd, om det funnits i Sverige. Det är vår förhoppning att en sådan skyddsform skall skapas även i Sverige, och i varje fall i avvaktan härpå bör höjningen av årsavgifterna för patent vara mera återhållsam under de tidigare åren. För att ge en rimlig inkomsthöjning för patentverkets behov föreslår vi en avgiftsskala, som ger högre avgifter under senare år och leder till totalavgifter, som nära ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag. Vi är medvetna om att patentverkets inkomster av årsavgifter kan bli något lägre enligt vårt förslag än enligt Kungl. Maj:ts förslag, genom att patent tillåtes förfalla före den totala skyddstidens slut. Vi hänvisar dock härvid till det förslag om införandet av tryckningskostnader under punkten 3 här nedan, vilka genom kombinationen av högre avgifter i samband med utfärdandet av mera omfattande patent och minskade kostnader för patentverkets granskningsarbete enligt vad vi likaledes i punkt 3 redovisar, med all sannolikhet kommer att helt uppväga de lägre inkomster för verket, som blir följderna av våra förslag i fråga om såväl ansökningsavgiften som årsavgifterna.

Vårt förslag till årsavgifter framgår av följande tabell, i vilken även som jämförelse medtagits nuvarande avgifter och andra förslag.

Årliga avgifter för patent

	Nuvarande	Patentverkets förslag	Kungl. Maj:ts förslag	Vårt förslag
4:de året	50:—	75:—	—	—
5:te »	75:—	100:—	100:—	100:—
6:te »	100:—	125:—	150:—	125:—
7:de »	125:—	150:—	200:—	150:—
8:de »	150:—	200:—	250:—	200:—
9:de »	175:—	250:—	300:—	250:—
10:de »	200:—	300:—	350:—	300:—
11:te »	250:—	350:—	400:—	375:—
12:te »	300:—	400:—	450:—	450:—
13:de »	350:—	450:—	500:—	525:—
14:de »	400:—	500:—	550:—	600:—
15:de »	450:—	600:—	650:—	700:—
16:de »	500:—	700:—	750:—	800:—
17:de »	550:—	800:—	850:—	900:—
Kr.	3 675:—	5 000:—	5 500:—	5 475:—

3. Utfärdningsavgifter

För närvarande gäller en avgift av kr. 100:— för patents utfärdande och tryckning. Enligt patentverkets redovisning inflöt för redovisad årsperiod kr. 440 000:— i avgifter, under det att motsvarande kostnader för

patentpubliceringen utgjorde kr. 670 000:—. En förlust på ej mindre än kr. 230 000:— uppstod sålunda. Patentverket omnämner, att en höjning av utfärdningsavgiften till kr. 150:— mot bakgrunden härav skulle kunna te sig naturlig men ansåg att en höjning borde anstå, tills den av statens organisationsnämnd aktualiserade frågan om publiceringsverksamhetens framtida utformning fått sin slutliga lösning. Vi vill på intet sätt föregripa åtgärder av det antydda slaget för publiceringskostnadernas nedbringande. Tvärtom hälsar vi varje sådan kostnadsbesparande åtgärd med stor tillfredsställelse, men vi vill här aktualisera ett förhållande, som omedelbart borde rättas till. Det gäller kostnaderna för patentens tryckning med hänsyn till den högst varierande omfattningen i fråga om antalet trycksidor vid olika patent.

För närvarande ingår kostnaderna för ett patents tryckning i utfärdningsavgiften. Denna avgift är kr. 100:—, lika för ett patent på ett par sidor och för ett patent på ett stort antal trycksidor. Vi finner det naturligt och rättvist att en differentierad kostnad skapas, beroende av det antal sidor patentet upptager. Detta bör ske genom införandet av särskild tryckningsavgift för mera omfattande patent.

För bedömandet av vårt förslag om införandet av särskild tryckningsavgift för mera omfattande patent kan nämnas, att det i Danmark uttages en särskild tryckningsavgift av D. Kr. 25:— (= ca sv. kr. 20:—) för varje trycksida av text eller ritningar utöver 3 sidor, och i Norge är motsvarande tryckningsavgift N. Kr. 40:— (= ca sv. kr. 28:—) för varje sida utöver 2. Även i Finland förekommer liknande tryckningsavgift. I samtliga dessa nordiska länder utgår utöver tryckningsavgifterna slutavgifter, som har sin motsvarighet i vår utfärdningsavgift. Även i vissa utomnordiska länder förekommer tryckningsavgifter.

Vi föreslår, att ändringar göres i den paragraf i patentlagen, som innehåller bestämmelsen om utfärdningsavgift, i syfte att förutom nu gällande utfärdningsavgift om kr 100:— en bestämmelse tillföres, som innebär, att särskild tryckningsavgift skall utgå med kr. 25:— per trycksida text eller ritning utöver ett antal trycksidor av 3.

Skulle så vara att bestämmelsen om tryckningsavgift bör införas under särskild paragraf, anhåller vi att vederbörande utskott får i uppdrag att föreslå sådan lagparagrafs lydelse, eftersom i våra yrkanden ingår att utskottet får i uppdrag att utarbeta erforderligt ändrade lagtexter i enlighet med förslagen i vår motion.

Införandet av bestämmelse om särskild tryckningsavgift för mera omfattande patent står, som ovan nämnts, i nära samstämmighet med vad som gäller i övriga nordiska länder, och vi strävar ju efter att bringa patentförordningarna i så nära samklang med varandra som möjligt.

Ett införande av särskilda tryckningskostnader enligt vårt förslag skulle medföra även andra än inkomsthöjande verkningar för patentverket. Den

kanske allra viktigaste fördelen ligger nog däri, att verkets kostnader för granskningsarbeten nedbringas. Granskarna får nu ganska ofta lägga ned tid på att söka förmå sökandena att begränsa sina patentansökningars omfång till ett absolut minimum, så att tryckningskostnaderna för patentverket blir så låga som möjligt. Att det rör sig om ett betungande arbete med begränsningen av patentansökningars omfång inses därav, att det mycket ofta rör sig om patentansökningar, som från början omfattar ett hundratal skrivmaskinskrivna sidor — särskilt då ansökningarna inlämnats av utlänningar — och som sedan genom anmärkning från patentverkets sida måste av sökanden respektive hans ombud omarbetas och nedstrykas till kanske femtio sidor. Detta sker vanligast genom ingivande av helt ny text, och då måste granskaren med hänsyn till patentförordningens bestämmelser noga genomgå den nya utskriften för att tillse, att sökanden inte insmugit några otillåtliga, nya sakuppgifter i ansökningen. Man kan icke jämföra en sådan ny beskrivningssida med de ursprungliga handlingarna på kortare tid än några minuter, varför en femtiosidig text tager flera timmars granskning i anspråk. Sådan omarbetning kan ibland ske mer än en gång under ansökningens behandling. Det valda exemplet är långtifrån extremt utan mycket vanligt, och vi känner många fall med ansökningar på flera hundra sidor och i några sällsynta fall ända upp till närmare 900 sidor. Det gäller nästan alltid ansökningar från utlandet. Om granskaren slipper koncentrera sig på att få ansökningarnas omfång minskat till ett absolut minimum, kan sålunda kostnaderna för granskningen högst avsevärt minskas och behandlingstiden för ansökningarna även krympas avsevärt, vilket som tidigare sagts är synnerligen önskvärt. Krympningen av behandlingstiden uppstår ej blott genom kortare granskningstid utan särskilt genom att man ofta skulle få ett föreläggande mindre, vilket kan innebära ända till ett år kortare ansökningstid. Införandet av tryckningskostnader skulle vidare icke vara ofördelaktigt och betungande för sökandena, ty det är för sökanden alltid betydligt billigare att betala något mera i tryckningskostnader än att omarbeta sin ansökan till ett mindre omfång. Det kan även påpekas, att man i fråga om ansökningar i de andra nordiska länderna aldrig stryker ned en ansökan enbart för att få minskade tryckningskostnader, ty det skulle vara en dålig affär för sökanden.

Under hänvisning till vad vi här ovan anfört får vi anhålla att riksdagen måtte besluta,

att ansökningsavgiften för patent höjes till kr. 150: —
i stället för som av Kungl. Maj:t föreslagits kr. 200: —,

att årsavgifterna för patent höjes till belopp, som framgår av i motionen redovisad skala, innebärande mindre höjning under skyddstidens första år och större höjning under skyddstidens senare år,

att förutom nu utgående utfärdningsavgift om kr. 100: —

särskild tryckningsavgift om kr. 25: — för varje trycksida text eller ritning utöver 3 trycksidor införes,

att i övrigt godkänna Kungl. Maj:ts framställning samt att åt vederbörande utskott anförtro uppgiften att utarbeta erforderlig lagtext, som föränledes av ovannämnda yrkanden.

Stockholm den 2 juli 1958

Sigfrid Löfgren

Axel Gustafsson

Johan Ö. Ågren

i Borås
